

WAT IS DE SOCIAALECONOMISCHE WAARDE VAN SPORTEN EN BEWEGEN?

Voorwoord

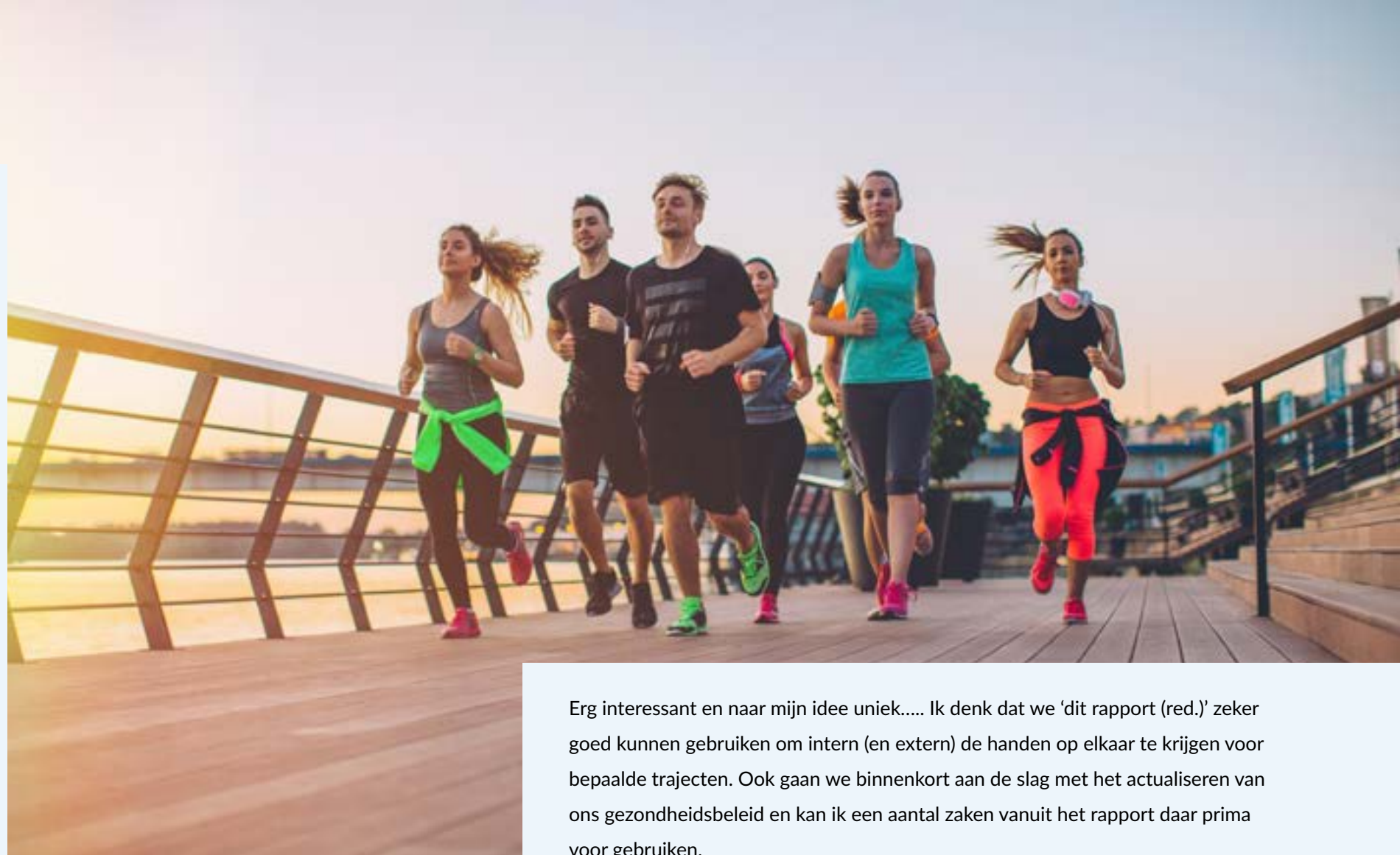
Het is een veelgehoorde vraag: wat zijn de maatschappelijke effecten en economische waarde van sport en bewegen? Bijna iedereen die zelf sport of beweegt kent het gevoel dat de effecten talrijk zijn en de waarde daarmee groot is. Dit betekent echter niet dat (maatschappelijk) geld investeren in sport en bewegen vanzelfsprekend is. We stellen steeds vaker de vraag voor welke effecten bewijslast is, en of hiervan ook een onderbouwde kwantificering bestaat. Een vraag die ook voor gemeenteambtenaren van groot belang is. Omdat ze bij willen dragen aan het gesprek over integrale beleidsvoering en hiervoor gefundeerde argumenten zoeken om beleid te maken en staven.

In deze samenvattende brochure en het [volledige rapport](#) is gepoogd om zo goed als mogelijk de brug te slaan tussen de wetenschap en het veld. Hiermee is het geen wetenschappelijke studie, maar geeft het een indicatie in hoeverre het mogelijk is om de (sociaal)economische waarde van sport te berekenen. Natuurlijk zijn er vervolgstappen te zetten en is er nieuw bewijs te vergaren. Ik zou de wetenschap dan ook willen oproepen daaraan te blijven werken. Zo laat het rapport zien dat er behoefte is aan kennisontwikkeling op het gebied van de sociale waarde van sport en bewegen.

Ik daag eenieder uit aan de slag te gaan met de resultaten van dit mooie rapport.

Willemijn Baken

Directeur Kenniscentrum Sport

Erg interessant en naar mijn idee uniek..... Ik denk dat we 'dit rapport (red.)' zeker goed kunnen gebruiken om intern (en extern) de handen op elkaar te krijgen voor bepaalde trajecten. Ook gaan we binnenkort aan de slag met het actualiseren van ons gezondheidsbeleid en kan ik een aantal zaken vanuit het rapport daar prima voor gebruiken.

Chantal Wildemors, gemeente Hengelo

Het kan zeker helpen bij de onderbouwing van gemeentelijk sportbeleid en verantwoordt waarom je daar als gemeente in investeert.

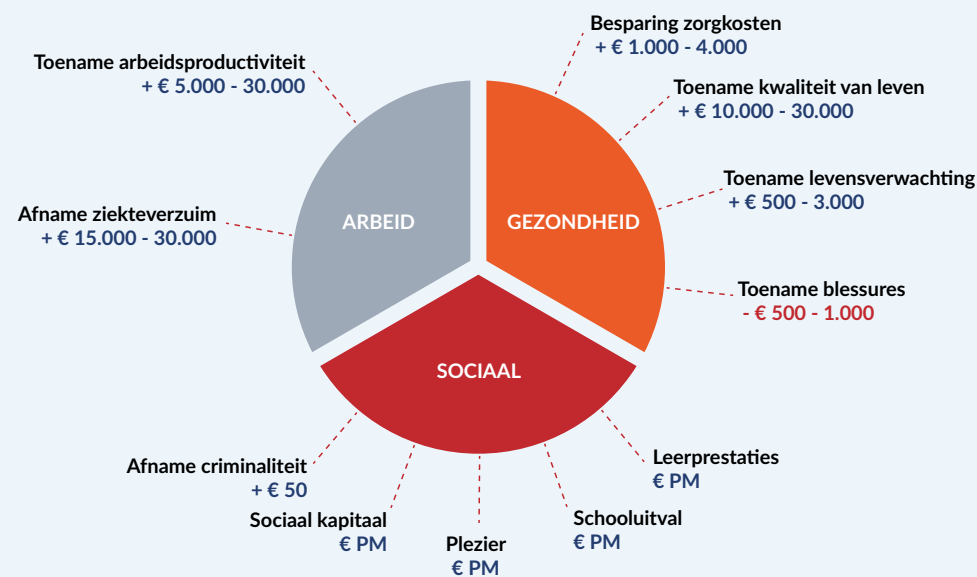
Frank Verbaan, gemeente Heusden

Waarom dit rapport?

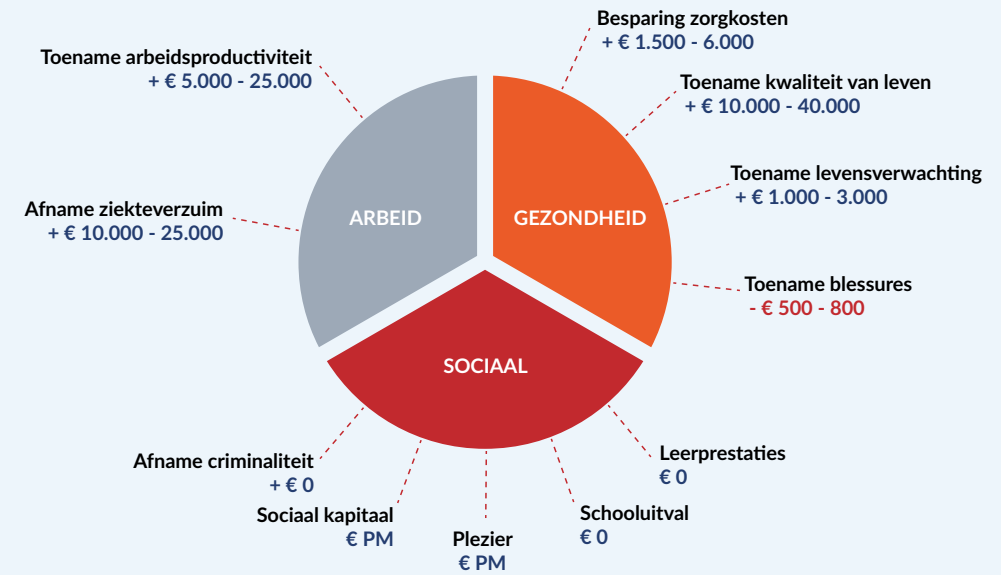
Sport en bewegen kan leiden tot diverse positieve (maar soms ook negatieve) effecten. De economische waarde van die effecten is echter veelal onbekend. Het rapport 'de sociaaleconomische waarde van sport en bewegen' geeft een indicatie van de baten en lasten indien een (gemiddelde) Nederlander duurzaam gaat sporten en bewegen. Deze informatie kan een rol spelen bij het besluit om al dan niet te investeren in sport en bewegen en het onderbouwen van beleid. Ook biedt het handvatten bij het opstellen van maatschappelijke kosten-batenanalyses voor projecten gericht op het stimuleren van sporten en bewegen. In dit stuk worden eerst de kosten en baten van sporten en bewegen geschetst. Vervolgens gaan we na wie hier eigenlijk van profiteert. Tenslotte maken we met een voorbeeld en een aantal kanttekeningen duidelijk hoe je de resultaten interpreteert.

Sport en bewegen levert geld op

De resultaten zijn in onderstaande figuren in kaart gebracht. Hieruit wordt duidelijk dat het algemene maatschappelijke resultaat positief is en per persoon op kan lopen tot circa €25.000-100.000. Dit komt vooral op het conto van de baten ten aanzien van arbeid en gezondheid. De sociale waarde van sport kan echter nog zeer beperkt in geld uitgedrukt worden. Hierbij is het van belang op te merken dat nog geen rekening is gehouden met de kosten die gemaakt worden om mensen in beweging te krijgen. Op de laatste pagina's wordt beschreven hoe deze resultaten tot stand gekomen zijn.

Figuur 1 Sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen (contante waarde, 5-24 jarige)

Figuur 2 Sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen (contante waarde, 25-54 jarige)

Wie profiteert?

Als gekeken wordt naar de verdeling van deze kosten en opbrengsten wordt duidelijk dat het individu van veel van de effecten profiteert. De werkgever heeft uiteraard baat bij minder ziekteverzuim en een hogere arbeidsproductiviteit. Ook de (rijks)overheid profiteert van een hogere arbeidsproductiviteit via inkomstenbelastingen. Zorgverzekeraars hebben juist baat bij de afgenomen zorgkosten (samen met het individu, dat het eigen-risico betaalt, en de gemeente, die vanuit de WMO mogelijk kosten bespaart), maar lopen mogelijk ook tegen additionele zorgkosten aan als gevolg van een toegenomen levensverwachting. De baten voor de gemeente liggen, naast de afgenomen zorgkosten, voornamelijk bij de sociale effecten, minder criminaliteit en toegenomen sociaal kapitaal (en daarmee mogelijk minder eenzaamheid). De gehele maatschappij profiteert ten slotte van minder criminaliteit, toegenomen sociaal kapitaal en toegenomen leerprestaties/schooluitval. Mogelijk lopen de overheid en pensioenverzekeraars wel aan tegen hogere AOW en pensioenkosten als gevolg van een toegenomen levensverwachting.

Wat betekent dit in de praktijk?

Een voorbeeld

De gemeente start in een wijk een programma om meer volwassenen (25-54 jarigen) regelmatig aan het sporten en bewegen te krijgen. Van de 5.000 inwoners in de wijk blijken op lange termijn 100 volwassenen regelmatig te gaan sporten en bewegen waar zij dat voorheen niet deden.

De totale sociaaleconomische impact van het programma over de gehele levensduur van deze 100 volwassenen is als volgt:

● (In)directe effecten (geprijsde markten)

- De totale **zorgkosten** dalen met circa € 150.000 tot € 600.000, waardoor deze mensen mogelijk minder eigen-risico betalen en zorgverzekeraars en gemeenten minder kosten maken.
- Echter nemen de totale zorgkosten ook met circa € 50.000 tot 80.000 toe door de gevolgen van **blesures**, waardoor deze mensen mogelijk weer iets meer eigen-risico betalen en zorgverzekeraars meer kosten maken.
- Het **ziekteverzuim** neemt af (ondanks blesures) waardoor de groep meer productieve arbeidsuren zal hebben ter waarde van circa € 1.000.000 tot € 2.500.000, hierdoor is deze groep mogelijk in staat meer inkomen te verdienen en genieten werkgevers van een hogere productie.
- Ook de **arbeidsproductiviteit** van deze groep neemt toe (naast het effect van ziekteverzuim) met circa € 500.000 tot € 2.500.000. Ook deze baat zal zowel de groep zelf als de werkgevers ten goede komen.

● Externe effecten (niet-geprijsde markten)

- De **kwaliteit van leven** van deze groep neemt toe met circa € 1.000.000 tot € 4.000.000, deze komt volledig ten goede aan de mensen zelf.
- Ook is er een positief effect op de **levensverwachting** van de groep met circa € 100.000 tot € 300.000, waarbij het positieve effect op de mensen zelf zwaarder weegt dan de negatieve effecten van hogere zorgkosten voor de zorgverzekeraar en hogere AOW- en pensioenuitkeringen voor overheid en pensioenverzekeraar.
- Ten slotte zal, hoewel dit niet in bedragen is uitgedrukt, ook het **sociaal kapitaal** en het **plezier** van deze mensen toenemen, waar met name de groep zelf voordeel van zal genieten.

Hoe zijn we tot deze resultaten gekomen?

De effecten van sporten en bewegen zijn in drie hoofdgroepen verdeeld: gezondheid, sociaal en arbeid. Per hoofdgroep is geïnventariseerd voor welke effecten voldoende bewijslast is, of hiervan ook een onderbouwde kwantificering beschikbaar is en ten slotte of deze effecten ook in geld uitgedrukt kunnen worden.

We onderscheiden in het onderzoek twee leeftijdscategorieën: 5-24 jarigen (waarbij met name effecten met betrekking tot onderwijs en criminaliteit onderscheiden zijn) en 25-54 jarigen.

Vervolgens is de sociaaleconomische impact van regelmatig sporten en bewegen, ten opzichte van niet of nauwelijks sporten en bewegen, in kaart gebracht over de gehele resterende levensduur van een persoon.

Bij het interpreteren van de resultaten moet met een aantal zaken rekening gehouden worden:

- **Indicatie van economische waarde:** Dit rapport is geen wetenschappelijke studie maar juist een vertaalslag van beschikbare wetenschappelijke kennis voor praktische toepassing. De resultaten moeten daarom opgevat worden als een indicatie.
- **Afbakening:** In dit rapport zijn effecten van sporten én bewegen geanalyseerd.
- **Kosten van sport en bewegen:** De kosten van sport en bewegen zijn buiten beschouwing gelaten in dit rapport.
- **Gemiddelde Nederlander:** Effecten zijn alleen indicatief voor willekeurig genomen groepen. In de praktijk zal beleid vaak gericht zijn op specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld lage inkomensgroepen). Voor deze groepen kunnen de gepresenteerde effecten mogelijk groter of kleiner uitvallen.
- **Omgekeerde causaliteit:** Op basis van de literatuur is niet altijd duidelijk of sport en bewegen ook daadwerkelijk de oorzaak zijn van bepaalde effecten. Zo hebben sportende mensen bijvoorbeeld minder verzuim, het zou echter ook kunnen dat mensen met een hoog verzuim niet sporten.
- **Directe (financiële) en externe (maatschappelijke) effecten:** Eventuele indirecte effecten, zoals de waarde van de verenigingsstructuur & vrijwilligerswerk of winsten op de verkoop van sportattributen, zijn buiten beschouwing gelaten. Ditzelfde geldt voor de waarde van bijvoorbeeld zwemlessen. Ook de (economische) effecten van topsport en sportevenementen zijn buiten beschouwing gelaten.
- **Disconteren:** Kosten en baten van een project vallen zelden precies gelijk in de tijd. Om de kosten en de baten goed te kunnen vergelijken zijn de verwachte baten teruggerekend naar het huidige moment. Kortom, een baat vandaag weegt relatief zwaarder dan over een aantal jaren.

Voor u ligt een samenvatting van [het rapport van Ecorys](#) dat de uitkomsten beschrijft van ons onderzoek naar de sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen. Ecorys is ontstaan uit een aantal samenwerkende Europese research en adviesbureaus, waaronder het Nederlands Economisch Instituut (NEI). Onze economische bijdrage aan de discussie over maatschappelijke thema's gaat daarmee terug tot 1929.

Met deze rapportage hopen en verwachten we een zinvolle bijdrage te leveren aan discussies omtrent de inzet van (publieke) middelen voor sport en een aanzet te geven voor de verdere ontwikkeling van de waardering hiervan.

Het rapport is mede tot stand gekomen dankzij de inbreng van vele anderen, die ik bij deze wil bedanken. Allereerst voor de begeleiding en betrokkenheid van Geeske van Asperen en Dirk Schaars van het Kenniscentrum Sport. Daarnaast hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van o.a. de expertise en ideeën van Willem de Boer (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) en Remco Hoekman (Mulier Instituut).

Namens het onderzoeksteam,
Wim Spit
Senior Partner Ecorys

september 2017

Vormgeving: Kr8 vormgeving

Drukwerk: Hakker van Rooijen, IJsselstein

Tip!

Op www.allesoversport.nl komt alle kennis over sport en bewegen samen.

Horapark 4 | Postbus 643 | info@kcSPORT.nl | T 0318 - 490 900
6717 LZ Ede | 6710 BP Ede | www.kenniscentrumsport.nl | F 0318 - 490 995

